

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ōrigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta
Ta Ellēnisti Heuriskomena**

Origenes

Rothomagi, 1668

Deinde Prophetis & Apostolis enumeratis, quorum singuli pauca, sed
neque pauca conscripserunt, addit postea [Origenes.]

urn:nbn:de:hbz:466:1-19358

fero, qua uti contra me possis, si praeter pacatum aliquid fecero. Ac primum quidem, quando dictis illis historia consentire videtur, cum nemo sanctorum plures commentarios ediderit, nec multis libris sensa sua exposuerit, de hoc disputandum est. Qui vero reprehendet quod ad plura scribenda me accingam, Mosem talem ac tantum virum, quinque folios libros reliquissime dicit.

A στοι αὐτὴν ἐμοὶ, εἰ πολὺ τὰς συνθήκας ποιησαμένης· ύπερ τοῦ θερινοῦ γε ἐπειδὴν τῇ λέξῃ σωματορθοῖ τὸ ισούτα, θεοὺς τὴν ἀγίαν ἐκδιδωτῆς σωτηρίης πλείονας, ύπερ πολλαῖς βίβλοις τὸν νοῦν αὐτὸν ἐκπομπής, ταῖς τότε λέξεσσι· οὐ γέγονατ μη εἰς σωτηρίαν πλέονας ἐργαζόμενον τὸν τελικοφόρον αγώνα φορέα πέντε μόνας βίβλους κατατελεσθεῖσαν·

EX EODEM TOMO QVINTO
COMMENTARIORVM
IN IOHANNEM.

Interprete HENRICO VALESIO.

IS vero quem Deus idoneum reddidit, B qui Novi Testamenti minister esset, non litera, & verbis tenus; sed Spiritus ipsius; Paulus scilicet, qui ab Hierosolymis & finitimiis locis usque ad Illyricum Euangelium adimplavit, non omnibus Ecclesiis, quas docuerat, scriptis sed & iis quibus scriptis, paucas admodum lineas exaravit. Petrus autem cui tanquam fundamento superstructa est Ecclesia Christi, adversus quam nec ipse inferorum porta prævalitatem sunt, unam dumtaxat omnium consensu receptam reliquit Epistolam. Concedamus vero & secundam ejus esse: de hac enim ambigitur. Iam vero quid dicendum & de eo, qui in finu Christi recubuit, Ioanne? Qui quidem vnum reliquit Euangelium, tametsi fateatur tot se libros scribere potuisse, quot nec orbis ipse terrarum posset continere. Scriptis præter Reuelationem; Iesus silere, nec septem tonitruum voces prescribere. Scriptis etiam Epistolam admodum brevem. Sed concedamus si placet, & secundam, & tertiam ab illo scriptas esse; neque enim has genuinas illius esse omnes consentiunt. Ambæ tamen vix centum versus continent.

Deinde Prophetis & Apostolis enumeratis,
quorum singuli pauca, sed neque pauca
conscrifserunt, addit postea
[Origenes.]

Εἶτα ἀποθιμοσιῶν παρεργάται τῷ
ἀποστόλῳ, ὀλίγα ἑκάστου, ἡ Γέρε
ἐλίᾳ γράψασθε, εἴπατε
μὲν τοῦτο.

Hæreo deinde ac caligantibus oculis
vertigine astuo, ne tibi obtemperans
non obedierim Deo, neque sanctos sim
imitatus, nisi jam propter vehementiam

Ιλιγάντι μοι ἐπέρχεται συποδινόν, μή
αὖτα πεθαρχῶν σοι οὐκ ἐπειδέρχονται θεῷ, μὴ
τοῖς ἄγιοις ἐμμηνομένοις· εἰ μὴ σφραγόμενοί

Interprete IOHANNE TARINO.

την ἴμεντα σωματοβίαν θέσῃ Θ πάπιον αἱ A amoris in te mei , quodque nolim molestia quidquam à me tibi afferri ; erro ipse in hoc mea causa patrocinio , & hasce excusationes comminisco. Ante omnia proposuimus id ex Ecclesiaste docente : *Fili mi , cave ut multos libros componas.* Huius compono ex Proverbiis ejusdem Solomoni dictum hoc : *E multo p̄m. io. sermone non effugies peccatum ; si parcas la- 12. biis , sapiens eris.* Et quaro , an quomodo dicuntur multa dicere , loquacitas sit ; si enim ita se res habet , & loquax est qui multa ediscit utilia , certe nec ipse Solomon peccatum effugit , qui ter mille parabolas effudit , cantorum quinque 3. Reg. 4. millia , & de arboribus , à cedro Libani 32. 33. ad hyssopum , qua exit e pariete ; preterea & de quadrupedibus , de volucribus , de reptilibus , & de piscibus. Quomodo enim perfecte docere quis potest sine illa nude intellecta loquacitate , cum & ipsa sapientia dicat perditis : *Extende- p̄m. 1. 2. bām sermones , & non attendebatis ?* Paulum autem ab ortu solis ad medium noctem assidue docuisse planum est , cum & Eutychius deferente somno prolapsus 13. 10. 9. audientes conturbavit , quasi mortuus .^{10.} Si enim verum est : *E multo sermone non effugies peccatum , & verum est non peccasse Solomonem* qui multa de supradictis disseruit , neque Paulum qui sermonem ad medium noctem produxit ; quemadmodum est quae sit loquacitas ; inde transgressis videndum est quinam sint multi libri. Nam omnis Dei sermo qui in principio erat apud Deum , non est multiloquium : non sermones , sermo enim est unus ex multis sententiis compositus , quartum qualibet pars est totius sermonis. Qui vero extra hunc pollicentur se continere digressionem & expositionem quamlibet , etiā quasi de veritate sermones sint , novum ac insolens dico , nullus ipsorum sermo est , sed singuli sermones ; nullib[us] enim unitas est , nullib[us] concentus & unum : sed quod distracti sint sibiique pugnant , unitas illis perire , & facti sunt numeri , & fortasse numeri infiniti. Itaque congruenter his dicimus , qui à divino cultu alienum quidlibet dicit , loquacem esse ; qui vero dicit quae vera sunt , etiā omnia dixerit , nihilque reliqui fecerit , unum semper dicit : neque in loquacitatis vitium incident sancti , qui scopum habent unius sermonis semper propositum. Si igitur multiloquium praceptis dijudicatur , non vero numero dictiorum , vide an ita possimus ,

Pars II.

M

πλος, οὐδὲ τοιούτος εἰς βίβλον ἴστρεγετο. Αταξ, ut sint sermones libri obsignati, & non legantur ab eo qui nescit literas, neque ab eo qui scit, quia obsignatus est liber. Sed id verum est in universa Scriptura quae indiget verbo Dei, quod claudit, ut aperiat; hoc enim claudet, & nemo aperiet: & cum aperuerit, nemo deinde potest dubitationem ad ipsius expositionem afferre. Ob eam rem dicitur: Aperiet & nemo claudet. Simile *Ioseph 22*: quid de libro, qui est apud Iezchielem, ²² accipio, in quo scripta erat lamentatio, & *Ezechiel 2.9.* modulario, & *v.a.* Omnis enim liber continet *v.a.* iis qui pereunt, & cantum de iis qui servantur, & de iis qui intermedij sunt, lamentationem. Sed Iohannes qui caput unum devoravit, cuius anteriora, & posteriora prescripta erant, Scripturam omnem intelligit, ut librum unum suavissimum, quamprimum percipitur, cum quis eum veluti mandit, acerbum vero uniuscujusque eorum, qui percepunt sensu ac conscientia quod ipsum prodit. Addam præterea ad ejus rei firmamentum, dictum Apostoli *Apoc. 10.* nusquam intellectum ab iis qui Marcionem affectantur, qui proinde Euangelium aspernantur & improbat: quod enim ait Apostolus: Secundum Euangelium *Rom. 1.16.* meum in Christo Iesu, nec dicit Euangelia, illi huic dicto imminentes asserunt, eo quod non plura sint Euangelia, Apostolum numero unitatis Euangelium dixisse; ob idque non intelligentes quemadmodum unus est, quem plures prædican, sic unum esse virtute, quod à multis scriptum est Euangelium. Et revera quod per quatuor scriptum est, unus est Euangelium. Quare si hæc fidem facere apud vos possunt, quid sit unus liber, & quid multi, nunc magis sum sollicitus, non quidem propter multitudinem scriptorum, sed propter vim intellegitorum, ne forsan eo prolabar, ut mandatum transiliam, si quid præter veritatem tamquam veritatem exponam, vel in uno meorum commentariorum: tum enim fuero multorum librorum scriptor: cumq; nunc specie ac prætextu cognitionis alienari opinionum affecta in sancta Christi Ecclesia insurgant, & multorum librorum compositiones divulgant, quibus Euangelicarum & Apostolicarum constitutionum expositionem pollicentur; si jam fileamus, nec illis salutaria & vera documenta apponamus, avidas & jejunas animas cibi inopia expugnabunt; ad veritas & omnino impuras abominandasque eicas festinantes. Quare neceesse mihi videtur esse, eum qui haec fraude ac prævaricatione potest μηδέν τοιούτος εἰς βίβλον ἴστρεγετο: οὐδὲ τοιούτος μοι οὐδεὶς εἴπει τὸ δικαιόμενον προσελθεῖν. Καὶ

Part II.

M ij

pro Ecclesiastico sermone oratorem se A. ἐπαντιποτεῖλορον ἀποδιδότως, τὸν
ἐλέγχον τοῦ Φιλόνιου μυστικὸν μεταχειρίζο-
μενός, ἵστατο. καὶ τὸν αὐτοῖς ἀναπλασμάτων
ἀνταπεδεδόκτητο θύμος οὐδαίνεικος κηρύ-
γμάτος, * πεπονθόμενος συμφωνίας δοξαστῶν.^{ν.} Καὶ τοῦ
κηρύκου, τῷ κηρύκῳ παρειᾶ ποὺς τὸν ὄντος
μετριόντων γραπτὸν εἶδεντες· αὗτος γάρ οὐ ποτέ
τῷ φρεσθεόντα τὰ κρήπητα, μὴ φέρον τὸν
ἄριστον τὰ θεωτεῖλα πίστην, Διὸς τὸν ποὺς τὸν
* ἴστον ἀγάπην, πεπονθόκεις ποὺς σαυτὸν λέγειν,^{ν.} Καὶ τοῦ
αὐτοῦ τῷ δεδομένῳ σοι συνίστη καταγενό-
μος εἰς δέον, κατεργάτης ἀπέντες. Τοῦτο δὲ
φυτὸν τῷ Σφαρνέλῳ μη δοπλεύοντας πε-
τεῖ τῷ διωκθόντοι λέγειν τὴν γράφην· ποὺς δὲ
ἔμεντον Διολογίαντος, μη ἀρετὴ τοῦ Ιωάννου
τὸν ὄποιον ἐχεῖν τὸν ποτέ θεοῦ ιερόβροντος
Διέκονος τῆς κηρύκου Διερίκης, οὐ γράμμα-
τος ἀλλὰ πρόματος, Ελημέστερον οὐδενὸν τῷ
τοποθεσίᾳ ἀποδίδωμαι.

ORIGENIS ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ

COMMENTARIORVM

IN
EVANGELIVM
SECUNDVM IOHANNEM

TOMVS SEXTVS.

ΤΑΝΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑ

ΙΩΑΝΝΗΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

ΕΞΗΓΗΤΙΚΩΝ

TOMOS 5°

PRÆFATIO.

Interprete AMBROSIO FERRARIO.

OMnis quidem domus, quæ quantum C
fieri potest firmissime construenda
est, in ea parte, ubi cœli sit serenitas,
ventorumque tranquillitas adificatur: ne
impeditur decentem recipere stabilitatem,
ut talis esse possit, quæ sustineat
impetum exundationis, & allisionem
fluvii, & quacumque solent, si contingen-
t tempesetas, atque vis venti, quænam
adicia putrida, ac debilia, atque quæ
firma, & stabilia propriam virtutem re-
cepient, declarare. Præcipue vero ad-
diciunt rationis compos, constans ve-
luti in promissione, & literis, contem-
nisi suppli-
Bar à Fer-
varia pro-
termissa, ex-
interpres-
tatio Peris-
ni suppli-
cium.

plationum veritatis capax, potissimum
tum probe adificatur [Deo, una cum
eo, qui optimum, præstantissimumque
hoc opus perficere constituit, adificante:]
eum anima, pace illa, quæ omnem in-

PAστα μὲν οἰκία ᾧ ἔνι μάλιστα στέρρο-
τα καπνούς οὐκέτι ται. Ήτα μὴ ἐποδίζει τὸν
δένσοτρο πῆκτον αἰγαλέον. ὅπας διώκει τῷ το-
στον φρεστῷ, ὡς τοποθέτης πλημμύρες
ἐρυτεῖ, οὐ πολέμων πτανοῖ, καὶ οὐ φίλος,
χλεύεις συμβαντος, οὐλέγειν μέρη της Κερδρᾶ
τῷ οικοδομηταν, δικηρία δὲ τὸ τοῦ οι-
κεῖαν ζεύτεις ἀπέλαυνος τῷ καπνούς αρρώ-
τον. ἔξαρτος ἐν τῷ τοῦ οικεῖας θεωρημά-
τος δεκτοῖ, λογική ᾳς ἐπαγγέλια ηγάμ-
μον οἰκοδομή, τότε μάλιστα οἰκοδομήται, κα-
λῶς συνοικεόμοιος τῷ ποτε βερύλῳ θέλε-
σον τύπον ἔργον έπιπτελεῖν τῷ θεῷ, ἵπτον γα-
λιώντες τῷ οικεῖον ποτέ τοις εἰρηνή-